اشتغال در رشته علم اطلاعات و دانش شناسی

شغل یا پیشه، فعالیتی منظم است که در ازای دریافت پول انجام می‌شود و اشتغال به معنای داشتن شغل یا پیشه است. امروزه مسئله‌ی اشتغال برای جوانان، خانواده‌ها و در نهایت برای دولت‌ها به یکی از دغدغه‌های اصلی تبدیل شده است که به سادگی نحوه‌ی زندگی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. با این وجود، چند مهارت، که یک فرد تحصیل‌کرده در رشته علم اطلاعات و دانش شناسی می‌تواند به یک فرصت شغلی آن‌ها را تبدیل کند، در ادامه همین مطلب، آورده شده است.

۱- راه‌اندازی مؤسسه کتاب‌درمانی

با توجه به آمار بالای افسردگی و مشکلات روحی روانی، بسیار بجاست که کتاب‌درمانی جدی گرفته شود.
اگر به دنیای اطراف خود نگاهی بیاندازیم، قطعاً متوجه این امر خواهیم شد که اکثر افراد پیرامون ما، از مشکلاتی رنج می‌برند که اغلب ناشی از کمبود یا نبود اطلاعات در زمینه‌های متفاوت است؛ چه بسا اکثر این مشکلات، روحی روانی است. فرد متخصص می‌تواند با توجه به شناسایی مشکلات مخاطب خود، منبعی چاپی یا الکترونیکی، به جهت رفع نیاز اطلاعاتی مخاطب خود معرفی کند، و به معنای واقعی نسخه‌پیچ بیماران خود شود.

موارد‌ی که در زمینه کتاب درمانی می‌توان به مخاطب ارائه داد :

۱- تهیه و انتشار فهرست کتاب‌های مناسب برای درمان مشکلات فکری/روانی
۲- تهیه و توزیع کتاب‌های مناسب افراد دارای بیماری یا اختلال
۳- تهیه و توزیع پوسترها و بنرهای مرتبط با کاربرد کتاب در درمان مشکلات فکری
۴- کتاب‌درمانی و مشاور خواندن

۲- راه‌اندازی مؤسسه فناوری اطلاعات

اگر بیاییم و در کنار یکدیگر چند دهه‌ی اخیر را مورد بررسی قرار دهیم، قطعاً متوجه این امر خواهیم شد که عصر امروز، عصر دیجیتال است، و تقریباً تمام جوانب زندگی هر یک افراد جامعه را پوشش می‌دهد. بنابراین لازمه‌ی زندگی در عصر دیجیتال، داشتن مهارت فناوری اطلاعات است.

مواردی که در زمینه فناوری اطلاعات می‌توان عملی کرد :

۱- طراحی پایگاه‌های اطلاعاتی، طراحی نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای
۲- طراحی وب‌سایت کتابخانه‌ای، سازمانی
۳- طراحی اپلیکیشن های موبایلی برای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی
۴- طراحی پورتال سازمانی
۵- طراحی سامانه‌های علم‌سنجی
۶- مشاوره برای راه‌اندازی نظام رایانه‌ای مدیریت دانش
۷- مشاوره در زمینه داده‌پردازی و داده‌کاوی
۸- کلینیک‌های کسب‌وکار اطلاعاتی
۹- شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه علم اطلاعات
۱۰- مشاور اطلاعاتی وکلا و حقوقدانان

۳- راه‌اندازی مؤسسه برای تولید محتوا

از دیگر فعالیت‌هایی که یک فرد تحصیل‌کرده در رشته علم اطلاعات و دانش شناسی می‌تواند به عنوان یک نقطه اقتصادی آن را در نظر بگیرد، راه‌اندازی موسسه‌ای برای تولید محتوا است. چرا که با توجه به مهارت‌هایی که در طول تحصیل خود (راهبردهای جستجو، شناخت منابع اطلاعاتی و...) کسب می‌کند، می‌تواند محتوایی متناسب با ویژگی‌های هر سازمان،

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

اداره، فرد و جامعه، آماده و ارائه کند.

مواردی که در زمینه‌ی تولید محتوا می‌توان انجام داد :
۱- تولید محتوا برای سازمان‌ها، شرکت‌ها، کارخانه‌ها، انجمن‌ها در ارتباط با نیازهای آنان
۲- تولید محتوای عمومی برای مخاطب عام برخی سازمان‌های دارای مخاطبان متنوع به‌ویژه برای ترویج مطالعه و عادت مطالعه
۳- تولید محتوای خاص برای مهدکودک‌ها در زمینه ترویج عادت به مطالعه، و قصه‌گویی و کتاب‌خوانی
۴- تولید محتوا برای کارگاه‌های آموزشی مانندتولید محتوای صوتی و ویدئویی
۵- تولید محتوای خاص برای سازمان‌های فرهنگی در حوزه انواع و روش‌های مطالعه، و فواید آن
۶- بازاریابی محتوا

۴- راه‌اندازی موسسه‌ای برای خدمات نشر

خدمات نشر از دیگر فعالیت‌هایی است که یک محصل در این رشته، می‌تواند از طریق آن برای خود کسب درآمد کند. در ابتدا فرد با توجه به شناسایی نیازهای اطلاعاتی افراد جامعه، منابعی را جهت انتشار، تهیه و ارائه می‌دهد.

مواردی که در زمینه خدمات نشر می‌توان انجام داد :
۱- نشر کتاب و مجله
۲- تدوین نمایه‌های پایان کتاب
۳- تدوین واژه‌نامه پایان کتاب
۴- تهیه و انتشار کتابشناسی‌های تخصصی
۵- تهیه و انتشار چکیده نامه‌های تخصصی
۶- ویراستاری فنی و ادبی متون تخصصی
۷- طراحی و چاپ بروشور، پوستر و بنر برای کتابخانه‌ها
۸- طراحی روی جلد کتاب‌ها
۹- صفحه‌آرایی کتاب
۱۰- نمایه‌سازی مجلات در پایگاه‌های اطلاعاتی اسکوپوس، گوگل اسکالر، دواج و ...
۱۱- دیجیتال‌سازی اسناد، مدارک، نامه‌ها و آرشیوهای سازمان‌ها و شرکت‌ها

۵- راه‌اندازی مؤسسه‌ای برای پشتیبانی آموزش

یکی دیگر از فعالیت‌های این رشته، که می‌توان آن را به یک ابزار اقتصادی تبدیل کرد، پشتیبانی آموزش یا آموزشی است. فرد متخصص با توجه به حوزه‌ای که مخاطب خود تصمیم به مطالعه و آموزش دارد، مطالبی را برای آموزش آن مخاطب در نظر می‌گیرد و در نهایت بعد از جمع‌آوری و تکمیل جلسات آموزشی مناسب با آن موضوع، محتوایی سازماندهی شده را به مخاطب خود ارائه می‌دهد.

مواردی که یک پشتیبان آموزش می‌تواند انجام دهد :
۱- جستجو و تدوین شرح درس و سرفصل
۲- جستجو و تدوین فهرست منابع مطالعه برای درس‌ها
۳- ضبط و تهیه محتوای کلاس‌های مجازی
۴- خدمات مشاوره اطلاعاتی

۶- راه‌اندازی مؤسسه‌ی خدمات پژوهشی

خدمات پژوهشی از جمله دیگر خدماتی است که یک فرد با تحصیل در رشته علم اطلاعات و دانش شناسی می‌تواند به جامعه‌ی خود عرضه کند. فرد متخصص با توجه به تخصص‌هایی که در زمینه پژوهش (مهارت‌های جستجو در وب و شناخت منابع اطلاعاتی) داراست، می‌تواند به جامعه خود خدمت‌رسانی کند. بدین منظور، ابتدا فرد متخصص، روی نیازشناسی مخاطب خود، مطالعاتی را انجام می‌دهد، و این مطالعات را اولویت‌بندی کرده و سپس با توجه به ارائه طرح‌های پژوهشی مناسب، روی داده‌های جمع‌آوری شده، شروع به تحلیل‌های آماری می‌کند.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

مواردی که یک کتابدار می‌تواند در زمینه خدمات پژوهشی ارائه دهد :
۱- مطالعات نیازشناسی پژوهشی
۲- مطالعات اولویت‌های پژوهشی
۳- انجام طرح‌های پژوهشی
۴- انجام مشاوره و کوچینگ پژوهشی
۵- انجام تحلیل‌های آماری
۶- بازاریابی مقالات پژوهشگران در وب اجتماعی
۷- ایجاد پروفایل برای پژوهشگران در سامانه‌های گوگل اسکالر و ارکید
۸- قرار دادن مقالات در فرمت موردنظر نشریات
۹- مشاوره انتخاب موضوع پژوهش
۱۰- مشاوره انتخاب نشریه و کنفرانس برای ارسال و انتشار مقاله‌های علمی

۷- راه‌اندازی مؤسسه‌ای برای آموزش مهارت‌های تخصصی

راه‌اندازی مؤسسات آموزشی برای برگزاری کارگاه‌های کسب مهارت، یکی دیگر از فعالیت‌هایی است که از طریق آن می‌توان کسب درآمد کرد. این کارگاه‌ها می‌تواند تحت سرفصل‌هایی از جمله سواد داده، سواد اطلاعاتی، سواد دیجیتال، سواد پژوهشی، نرم‌افزارهای استنادی، پروپوزال نویسی، پایان‌نامه نویسی، چکیده‌نویسی، جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی، رزومه‌نویسی و ... ارائه شود.

آموزش‌هایی که یک کتابدار می‌تواند با داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارائه دهد :
۱- برگزاری و راه‌اندازی کارگاه‌هایی تحت عناوین زیر؛
سواد داده، سواد اطلاعاتی، سواد دیجیتال، سواد پژوهشی، نرم‌افزارهای استنادی (اندنوت، مندلی)، روش تحقیق، پروپوزال نویسی، پایان‌نامه نویسی، نرم‌افزارهای آماری، نرم‌افزارهای طراحی اسلاید (پاورپوینت، پرزی)، سازمان‌دهی اطلاعات، نمایه‌سازی، چکیده‌نویسی، جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی، جستجوی پتنت، رزومه نویسی
۲- راه اندازی کارگاه‌های آموزش گوگل
۳- آموزش‌های حفاظت و امنیت شخصی در فضای مجازی

۸- راه‌اندازی موسسه‌ای برای ارائه خدمات سنتی

اما اگر بخواهیم از جمله خدماتی را که یک فرد تحصیل‌کرده در این رشته می‌تواند به عنوان شغل سنتی خود در نظر بگیرد، باید به مواردی چون، نمایه‌سازی، تهیه و فراهم آوری منابع اطلاعاتی، فهرست‌نویسی منابع، رده‌بندی منابع، نمایه‌سازی، چکیده‌نویسی، آماده‌سازی کتاب، اسکن و دیجیتال‌سازی منابع، علم‌سنجی گزارشات علمی، ترسیم نقشه علمی و ....اشاره کرد.

از جمله خدماتی که یک کتابدار در زمینه‌ی ساخت و اداره‌ی یک کتابخانه می‌تواند داشته باشد :
۱- خدمات فنی (تهیه و فراهم آوری منابع اطلاعاتی، فهرست‌نویسی و رده‌بندی، نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی، آماده‌سازی کتاب، اسکن و دیجیتال‌سازی منابع)
۲- خدمات علم‌سنجی (گزارش‌های آماری تولید علم و اعتبارسنجی منابع علمی، ترسیم نقشه علمی و...)
۳- خدمات راه‌اندازی کتابخانه و مرکز اطلاع‌رسانی (طراحی ساختار، طراحی داخلی و فضا، زیباسازی و شاداب سازی فضا، چیدمان، جابجایی مجموعه، ارزیابی و وجین مجموعه
۴- خدمات راه‌اندازی آرشیو و مرکز اسناد
۵- خدمات مشاوره کتابداری/مدیریت اطلاعات برای سازمان‌ها
۶- خدمات اطلاع‌رسانی و تأمین اطلاعات
۷- خدمات ارزیابی مجموعه و خدمات
۸- مدیریت و برگزاری جشنواره‌های کتاب و کتاب‌خوانی
۹- مدیریت و برگزاری همایش‌های حرفه‌ای
۱۰- تولید بوکمارکر و فروش در دیوار

منابع:

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

۱- ابراهیمی، الهه. مصاحبه، ۱ آبان ۱۳۹۹.

۲- حیدری، حسین. مصاحبه، ۲۸ مهر ۱۳۹۹.

۳- خسروی تاج، حمیدرضا. دانشگاه اصفهان. مصاحبه، ۵ آذر ۱۳۹۸.

۴- منصوری، علی. دانشگاه اصفهان. مصاحبه، ۲۰ مهر ۱۳۹۸.

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	هادی ظفری
عنوان مقاله:	اشتغال در رشته علم اطلاعات و دانش شناسی
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: i-Kitابdار 2.0)
دوره مجله(Vol):	۶
شماره مجله(Issue):	۶
سال(Year):	۱۳۹۹
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/12191

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.